

Gordana Vasiljević

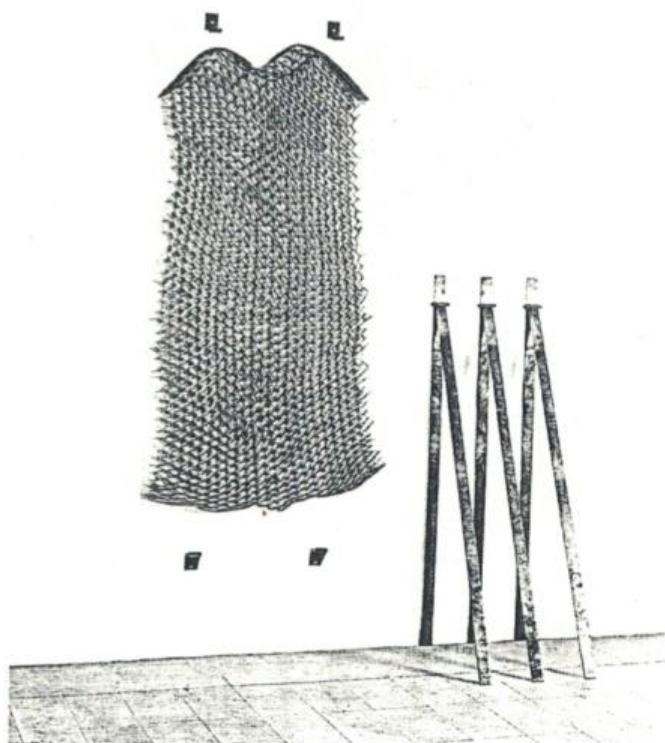
ZRAČENJE – Najnovija makedonska likovna umetnost

Centar za kulturnu dekontaminaciju, 23.05 – 08.06.1998.

Izložba najnovije makedonske likovne umetnosti pod nazivom Zračenje, osmišljena je po koncepciji Sonje Abadžijevske, kustosa Muzeja savremene umetnosti u Skoplju. Organizator izložbe je pomenuti Muzej i Centar za kulturnu dekontaminaciju u Beogradu. Izložba je pod pokroviteljstvom Ministarstva za kulturu Republike Makedonije i Fonda za otvoreno društvo u Jugoslaviji. Ostaje nejasno da li je ova izložba uzvratna, obzirom da je Muzej savremene umetnosti iz Beograda (pre nešto više od godinu dana) zvanično gostovao u Skoplju.

Polazeći od globalne slike stanja na Zemlji na kraju veka, koje je "katastrofično zbog trauma, šoka, šizme, entropije, od nacionalnog do geografskog i etičkog", Sonja Abadžijevska dalje pojašnjava zašto Zračenje i šta sve ono podrazumeva, odnosno suprotstavlja: "fizičko–hemijsko sa metafizičkim; pozitivno (ozarenost, prosvetljenost, oduhovljenost, rađanje, pročišćenost) sa negativnim (radioaktivna ozračenost, kontaminacija, izgaranje, depresija, bolest, smrt). U osnovi glatka i sjajna površina dela (lupa, staklo, metalna ploča, pleksiglas, silikon) istovremeno referira na toplim odsajjima u prirodi (sunce, voda, para, kristal, oganj), i na grozničavom otuđenju sjaja, hipertehnološkog pulsa urbanizovanog pejzaža (stakleno–metalne fasade, ekrani i kompjuteri, vasionke letilice)".

Svakako da se ovom i ovakvom promišljanju nema šta ni dodati ni oduzeti, svi živimo i mikro i makro "katastrofično",

Blagoja Manevski, Zračenje

jedino je pitanje da li tu "katastrofičnost" može da zaustavi, spreči, preokrene u boljitak, razum ili senzibilitet. Umetnost je, po svom biću, odgovarala vremenu u kome je nastajala, kao što ga je i komentarisala, ali ga nije suštinski menjala. Njena čistota je u tome što nije bila ni uzrok ni posledica "katastrofičnosti", a zbog svog, ponavljam, bića trpela je velike lomove.

Najnovija makedonska likovna umetnost prezentovana je radovima devet stvaralaca uglavnom mlađe u najmlađe generacije, što je posebno interesantno, a oni su: Elizabeta Avramovska, Mirna Arsovska, Iskra Dimitrova, Blagoja Manevski, Antoni Maznevski, Monika Moteska, Stanko Pavleski, Jovan Šumkovski i Ženeta Vangeli. Njihov likovni postupak, odnosno likovni izraz karakterišu dominantna sredstva likovne umetnosti, od objekta do multimedija, od slike do fotografije, od instalacije do ambijentalnih postavki, Sva dela dobro komuniciraju sa prostorom, međusobno i sa posmatračima. Bez obzira na visok kvalitet prikazanih dela,

naravno, u okviru specifične poetike, ipak se čini da se izdavaju oni autori koji u svojim poetikama ne skrivaju pripadnost nasleđu (zapamćenom ili ne, sve jedno je) kao opštem bogatstvu evropske i svetske civilizacije, od antike do remek dela slikarstva Milutinovog doba (nasleđe tla), do evropskog slikarstva početka veka i kroz njega grade sopstvenu umetnost sa svim osobinama opštosti savremene umetnosti. To su dela Blagoja Manevskog, Jovana Šumkovskog i Stanka Pavleskog. Iskra Dimitrova pleni svojom provokativnošću, a Monika Moteska iznalaženjem novih mogućnosti u okviru tradicionalnih medija.